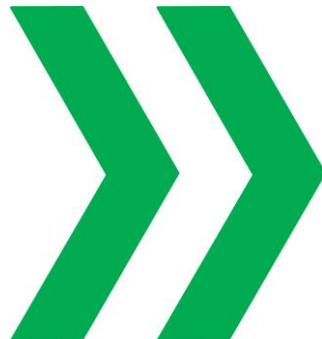


Практичний семінар для співробітників НБУ

# МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»

**CFRR»»**

Centre for Financial  
Reporting Reform



Жильбер Желар

Консультант,  
колишній член РМСБО  
*16 листопада 2015 р.*



## Загальний огляд

- »МСБО 32 слід читати разом із МСБО 39 і МСФЗ 7
- »У цьому Стандарті розглядаються визначення, класифікація та подання фінансових інструментів, а також розкриття інформації про фінансові інструменти
- »Класифікація на фінансові активи, фінансові зобов'язання та інструменти власного капіталу.
- »Класифікація відповідних відсотків, дивідендів, прибутків/збитків і правила згортання.
- »МСБО 39 розглядає визнання та оцінку інструментів.

- » МСБО 32 визначає принципи подання та класифікації фінансових інструментів
- » МСФЗ 7 визначає розкриття інформації про фінансові інструменти
- » Визнання та оцінка фінансових інструментів розглядаються в таких стандартах:
  - » МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»;
  - » МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», який розробляється поетапно з метою заміни, в кінцевому підсумку, МСБО 39.

## Сфера застосування МСБО 32

- » Застосовується до всіх фінансових інструментів, ЗА ВИНЯТКОМ:
  - » часток участі в дочірніх, асоційованих або спільних підприємствах. Проте МСБО 32 застосовується до всіх похідних інструментів на такі частки участі;
  - » прав і зобов'язань за програмами виплат працівникам (МСБО 19);
  - » страхових контрактів (МСФЗ 4). Але МСБО 32 застосовується до похідних інструментів на такі контракти;
  - » платежів на основі акцій (МСФЗ 2);
  - » контрактів на придбання чи продаж нефінансового об'єкту (НФО), які погашаються грошовими коштами на нетто-основі, якщо ці контракти утримуються з метою отримання чи надання зазначеного вище НФО згідно з вимогами суб'єкта господарювання до використання.



## Визначення

- » ФІ: будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента власного капіталу іншого суб'єкта господарювання.
- » Приклад: "А" володіє деякими акціями та деякими облігаціями, випущеними "Б". Ці обидва інструменти є фінансовими активами «А»
- » Для «Б», його акції є інструментами власного капіталу, а облігації є фінансовим зобов'язанням.
- » Торговельна дебіторська заборгованість є фінансовим активом продавця, оскільки цей самий інструмент становить зобов'язання для покупця.



## Фінансові активи

- » Грошові кошти, інструменти власного капіталу іншого суб'єкта господарювання
- » Контрактне право отримувати грошові кошти (або інший фінансовий актив) від іншого суб'єкта господарювання або обмінювати ФА чи ФЗ з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими
- » Контракт, розрахунки за яким можна здійснювати власними інструментами капіталу суб'єкта господарювання за певних умов (деталі наведено далі)
- » Фінансові інструменти з правом дострокового погашення, класифіковані як інструменти власного капіталу, або певні зобов'язання, які виникають тільки при ліквідації



## Фінансові зобов'язання

### » Контрактне зобов'язання:

- » надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єкту господарювання;
- » обмінювати ФА чи ФЗ за умов, які є потенційно несприятливими;
- » контракт, розрахунки за яким можуть здійснюватися власними інструментами капіталу за певних умов (деталі наведено далі).



## Інструменти власного капіталу

- » Власний капітал визначається як «Активи мінус зобов'язання» (Концептуальна основа)
- » Інструмент власного капіталу – це будь-який контракт, який засвідчує таку ЗАЛИШКОВУ частку
- » Якщо існує зобов'язання суб'єкта господарювання надати грошові кошти іншому суб'єкту господарювання, інструмент є зобов'язанням, незалежно від правової деномінації. Приклад: деякі привілейовані акції є зобов'язаннями
- » Певні зобов'язання, якщо вони виникають тільки при ліквідації суб'єкта господарювання, класифікуються як інструменти власного капіталу



# Інструменти власного капіталу (продовження)

- » Привілейовані акції, які підлягають викупу:
  - » На розсуд суб'єкта господарювання: власний капітал чи зобов'язання?
- » Привілейовані акції, які не підлягають викупу, з виплатою дивідендів утримувачам (кумулятивних або некумулятивних): необхідність оцінювати, чи здійснюються виплати на розсуд емітента. Минулий досвід здійснення виплат не враховується.
- » Розрахунок власними інструментами капіталу суб'єкта господарювання: зобов'язання суб'єкта господарювання придбати свої власні акції за грошові кошти (опціон «пут»): ФЗ
  - » Контракт, який погашатиметься ФІКСОВАНОЮ кількістю акцій: власний капітал.
  - » Контракт, який погашатиметься ЗМІННОЮ кількістю власних акцій суб'єкта господарювання, вартість яких дорівнює ФІКСОВАНІЙ сумі: фінансове зобов'язання (або актив)



## Ще кілька визначень

- » Фінансовий інструмент із правом дострокового погашення: ФІ, який надає утримувачеві право повернути цей інструмент емітентові за грошові кошти або який автоматично повертається емітентові в разі виникнення невизначеної майбутньої події. Ці інструменти є ФЗ емітента. Проте, якщо вони виникають тільки при ліквідації суб'єкта господарювання, вони класифікуються як власний капітал.
- » Похідні інструменти: фінансові опціони, ф'ючерсні і форвардні контракти, відсоткові та валютні свопи, опціони «пут» і «кол». похідні інструменти, пов'язані з основною статтею. Вони можуть бути активами чи зобов'язаннями.



## Складні фінансові інструменти

- » По суті, випущений інструмент може містити компонент зобов'язання і компонент власного капіталу. Обидва компоненти відповідно класифікуються на початку.
- » Приклад: облігація, яку утримувач може конвертувати в фіксовану кількість акцій суб'єкта господарювання, є складним інструментом. Вона містить фінансове зобов'язання (зобов'язання надати грошові кошти) та інструмент власного капіталу (опціон «кол», який надає утримувачеві право конвертувати його у фіксовану кількість акцій).
- » Ці облігації випускаються зі ставкою відсотка, нижчою за ринкову ставку. Спочатку обчислюється компонент зобов'язання, оскільки теперішня вартість грошових потоків дисконтується зі застосуванням ринкової ставки, і різниця буде віднесена на компонент власного капіталу.



## Власні викуплені акції. Згортання ФА і ФЗ.

- » Згортання ФА і ФЗ дозволяється тільки тоді, коли існує юридично забезпечене право на згортання визнаних сум.
- » Умовне право на їх згортання, таке як в основній угоді про взаємну компенсацію зобов'язань, що стає юридично забезпеченим тільки після того, як відбудеться майбутня подія, не відповідає умовам згортання.
- » Власні викуплені акції ніколи не визнаються як активи. Вираховуються з власного капіталу, немає прибутку або збитку від операції.



## Відсотки, дивіденди, збитки та прибутки

- » Відсотки, дивіденди, збитки чи прибутки, пов'язані з фінансовим активом або зобов'язанням чи з компонентом, який є фінансовим зобов'язанням, визнаються в прибутку та збитку.
- » Виплати утримувачам визнаються безпосередньо у власному капіталі.
- » Витрати на операції з власним капіталом вираховуються з власного капіталу.



## Контрольні запитання з МСБО 32

» Про що йдеться в МСБО 32?

1. Фінансові інструменти: подання та розкриття
2. Прибуток на акцію
3. Зменшення корисності активів
4. Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи



## Контрольні запитання з МСБО 32

» Про що йдеться в МСБО 32?

1. Фінансові інструменти: подання та розкриття
2. Прибуток на акцію
3. Зменшення корисності активів
4. Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи